

БЕШИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРИНИНГ БҲЙРУФИ

475 Болаларни тарбиялаш учун оилага қабул қилиш тўғрисидаги намунавий битимни тасдиқлаш ҳақида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2016 йил
10 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2831*

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 апрелдаги 171-сон «Ўзбекистон Республикасининг Оила кодексини амалга ошириш учун зарур бўлган меъёрий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ **буюраман:**

1. Болаларни тарбиялаш учун оилага қабул қилиш тўғрисидаги намунавий битим иловага мувофиқ тасдиқлансин.
2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Молия вазирлиги билан келишилган.
3. Мазкур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Халқ таълими вазири

У. ИНОЯТОВ

Тошкент ш.,
2016 йил 16 сентябрь,
11-мҳ-сон

Келишилган:

Соғлиқни сақлаш вазири

А. АЛИМОВ

2016 йил 16 сентябрь

Молия вазири

Р. АЗИМОВ

2016 йил 16 сентябрь

Ўзбекистон Республикаси
халқ таълими вазирининг 2016 йил
16 сентябрдаги 11-мх-сон буйруғига
ИЛОВА

**Болаларни тарбиялаш учун оилага қабул қилиш тўғрисида
НАМУНАВИЙ БИТИМ**

20__ й. «__» _____ -сон _____ тумани (шаҳри)

_____ тумани (шаҳар) халқ таълими муассасалари
(туман (шаҳар) номи)

фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими номидан низом
асосида фаолият юритувчи бўлим мудири _____ (бундан
(фамилияси, исми ва отасининг исми))

буён матнда Васийлик ва ҳомийлик органи деб юритилади) бир томондан,
фуқаро(лар) _____
(эр-хотин ёки алоҳида фуқаронинг фамилияси, исми ва отасининг исми)

(яшаш манзили)

(паспорт серияси, рақами, қачон ва ким томонидан берилган)

(оилавий шароитининг қисқача тавсифи)

(бундан буён матнда Тутинган ота-оналар деб юритилади) иккинчи томон-
дан, биргаликда Томонлар деб юритилади, мазкур Битимни қуйидагилар
ҳақида туздилар:

1-боб. Битим предмети

1. Васийлик ва ҳомийлик органи ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган
вояга етмаган 20__ йил «__» _____ да туғилган _____

(вояга етмаганнинг фамилияси, исми ва отасининг исми)

нинг (бундан буён матнда Тутинган бола деб юритилади) ҳуқуқлари ва қону-
ний манфаатларини таъминлаган ҳолда Тутинган ота-оналарга тарбиялаш
учун топшириш мажбуриятини, Тутинган ота-оналар эса мазкур Битим шарт-
ларига асосан Тутинган боланинг барча ҳуқуқларини таъминлаган ҳолда
тарбиялаш учун оилага қабул қилиб олиш мажбуриятини олади.

2-боб. Умумий шартлар

2. Тутинган болани оилага тарбияга олиш (патронат) Ўзбекистон Рес-

публикасининг Оила кодекси ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 апрелдаги 171-сон қарори билан тасдиқланган Вояга етмаган болаларни фарзандликка ва тарбияга олиш (патронат) тўғрисидаги низомга мувофиқ амалга оширилади.

3. Тутинган ота-оналар томонидан Тутинган болани оилага тарбияга олиш ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни жойлаштириш шаклларида бири ҳисобланади.

3-боб. Томонларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари

4. Васийлик ва ҳомийлик органи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) мазкур Битимнинг 16-бандида белгиланган асослар мавжуд бўлганда уни муддатидан олдин бекор қилиш;

б) Тутинган боланинг манфаатлари йўлида исталган вақтда боланинг соғлиғи, таълим-тарбияси ва турмуш шароитини бориб ўрганиш;

в) Тутинган ота-оналардан ўз мажбуриятларининг бажарилиши тўғрисида ҳамда Тутинган бола учун сотиб олинган кийим-бош ва пойабзал бўйича ҳисоботларни қабул қилиш;

г) Тутинган ота-оналар ўз ҳуқуқларидан ғаразғўйлик ёки бошқа ниятларда, Тутинган болага зарар келтирган ҳолда фойдалансалар, шунингдек уни назоратсиз ҳамда зарур моддий ёрдамсиз қолдирсалар, уларни қонунда белгиланган тартибда жавобгарликка тортиш масаласини қўзғатиш;

д) мазкур Битим бўйича келиб чиқадиган низолар юзасидан судда иштирок этиш.

5. Васийлик ва ҳомийлик органининг мажбуриятлари:

а) бир йилда камида икки мартаба Тутинган боланинг турмуш шароитларини ва тарбияланишини бориб ўрганиш;

б) Тутинган ота-оналарни соғлиғи тўғрисидаги маълумотларни янгилаш лозимлиғи ҳақида жорий йил тугашидан бир ой олдин огоҳлантириш;

в) қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Тутинган болани ҳар йили бир марта кийим-бош ва пойабзал билан таъминлаш ва Тутинган ота-оналарга ҳар ойда нафақа тўлаб бориш чораларини кўриш;

г) мазкур Битим тузилаётганда Тутинган ота-оналарга Тарбиялаш (патронат) учун оилаларга бериладиган етим болаларни кийим-бош, пойабзал билан таъминлаш ҳамда болани ўз тарбиясига олган тутинган ота-оналарга ҳар ойлик нафақа тўлаш тартиби тўғрисидаги низом (рўйхат рақами 1189, 2002 йил 18 ноябрь) талабларини тушунтириш.

6. Тутинган ота-оналар қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) мазкур Битимнинг 15-банди иккинчи хатбошисида кўрсатилган ҳолларда уни муддатидан олдин бекор қилиш юзасидан Васийлик ва ҳомийлик органига мурожаат қилиш;

б) Тутинган болага нисбатан васий (ҳомий) ҳуқуқларига эга бўлиш;

в) Тутинган бола номидан ҳамда унинг манфаатларини кўзлаб қонун ҳужжатлари талабларига зид бўлмаган барча зарур битимларни тузиш;

г) Тутинган болага кийим-бош ва пойабзал сотиб олиш учун ажратил-

ган маблағларни нақд пул шаклида ёки банк пластик картасига пул ўтказиш йўли билан олиш;

д) Тутинган боланинг манфаатлари йўлида сарфлаш учун энг кам иш ҳақининг уч баравари миқдорида ҳар ойлик нафақа олиш.

7. Тутинган ота-оналарнинг мажбуриятлари:

а) Тутинган болага нисбатан васий (ҳомий) мажбуриятларини бажариш;

б) қонуний вакил сифатида Тутинган боланинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, унга ўз ҳуқуқларини амалга оширишда қўмаклашиш ва шарт-шароитлар яратиб бериш;

в) Тутинган болани кейинги йил учун зарур бўлган кийим-бош ва пойабзал билан таъминлаш мақсадида жорий йилнинг 15 декабригача Васийлик ва ҳомийлик органига буюртма тақдим этиш;

г) ўз мажбуриятларининг бажарилиши тўғрисида ҳамда Тутинган бола учун сотиб олинган кийим-бош ва пойабзал бўйича ҳисоботларни ҳар йили 10 январгача Васийлик ва ҳомийлик органига тақдим этиш;

д) Тутинган бола учун сотиб олинган кийим-бош ва пойабзал бўйича ҳисобот билан бирга, мазкур маҳсулотларнинг сотиб олинганлигини тасдиқловчи ҳужжатларни (касса чеки ёхуд товарга ҳақ тўланганлигини тасдиқлайдиган чекка тенглаштирилган ҳужжат) тақдим этиш;

е) ўзининг соғлиғи тўғрисидаги маълумотларни ҳар йили 10 январгача Васийлик ва ҳомийлик органига тақдим этиш.

8. Томонлар қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқлар ва мажбуриятларга ҳам эга бўлиши мумкин.

4-боб. Тутинган болани таъминлаш, тарбиялаш ва таълим бериш

9. Тутинган болани таъминлаш, тарбиялаш ва унинг таълим олиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш Тутинган ота-оналар томонидан амалга оширилади.

10. Тутинган бола тарбияланаётган оиладаги болаларнинг умумий сони, ўз болалари ва Тутинган болалар билан биргаликда, қоида тариқасида, 8 нафардан ошмаслиги керак.

11. Тутинган болалар Тарбиялаш (патронат) учун оилаларга бериладиган етим болаларни кийим-бош, пойабзал билан таъминлаш ҳамда болани ўз тарбиясига олган тутинган ота-оналарга ҳар ойлик нафақа тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга (рўйхат рақами 1189, 2002 йил 18 ноябрь) мувофиқ зарур кийим-бош ва пойабзал билан таъминланади. Тутинган ота-оналарга Тутинган боланинг манфаатлари йўлида сарфлаш учун энг кам иш ҳақининг уч баравари миқдорида ҳар ойлик нафақа тўланади.

12. Тутинган ота-оналар Тутинган боланинг таъминоти, унга таълим-тарбия бериш ва унинг соғлиғини сақлаш бўйича тегишли давлат органлари ва муассасаларидан ҳуқуқий, услубий, диагностика ва маслаҳат ёрдами олиши мумкин.

13. Тутинган ота-оналар Тутинган боланинг мактабгача таълим (ихтиёрий), умумий ўрта, ўрта махсус, касб-хунар таълими олиши учун барча шароитларни таъминлайди.

14. Тутинган ота-оналар Тутинган боланинг соғлиғи, жисмоний, рухий, маънавий ва ахлоқий камолоти ҳақида ғамхўрлик қилади.

5-боб. Битимни бекор қилиш асослари ва оқибатлари

15. Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 196-моддасига мувофиқ, мазкур Битим қуйидаги ҳолларда муддатидан олдин бекор қилиниши мумкин:

узрли сабаблар (касаллиги, оилавий ёки мулкӣ мавқеининг ўзгариши, Тутинган бола билан ўзаро бир-бирини тушунмаслик ва бошқа сабаблар) мавжуд бўлса, Тутинган ота-она ташаббуси билан;

Васийлик ва ҳомийлик органининг ташаббуси билан;

Тутинган бола ота-онасига қайтарилганда;

Тутинган бола фарзандликка олинганда.

16. Мазкур Битим қуйидаги ҳолларда Васийлик ва ҳомийлик органининг ташаббуси билан бекор қилиниши мумкин:

Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 апрелдаги 171-сон қарори билан тасдиқланган Вояга етмаган болаларни фарзандликка ва тарбияга олиш (патронат) тўғрисидаги низомнинг иккинчи бўлими 4-бандига мувофиқ, Тутинган ота-она бундан кейин Тутинган ота-она вазифасини бажаришига тўсқинлик қилувчи ҳолатлар пайдо бўлса;

Тутинган боланинг турмуш шароитларини ва тарбияланишини кузатиб бориш жараёнида Тутинган ота-она мазкур Битим шартларига риоя қилмаётганлиги аниқланса.

17. Мазкур Битимни Тутинган ота-она ташаббуси билан бекор қилиш уларнинг аризаси асосида уч кун ичида Васийлик ва ҳомийлик органи раҳбарининг буйруғи билан расмийлаштирилади.

18. Мазкур Битимнинг 15-банди учинчи — бешинчи хатбошиларида назарда тутилган ҳолларда Битимни бекор қилиш Тутинган ота-оналарни камида бир ҳафта олдин ёзма равишда огоҳлантирган ҳолда Васийлик ва ҳомийлик органи раҳбарининг буйруғи билан расмийлаштирилади.

19. Мазкур Битим бекор қилинган кундан бошлаб Тутинган ота-она Тутинган болага нисбатан ҳуқуқлари ва мажбуриятларини йўқотади, Тутинган ота-она орқали Тутинган болани зарур кийим-бош ва пойабзал билан таъминлаш ҳамда унинг манфаатлари йўлида сарфлаш учун ҳар ойлик нафақа тўлаш тўхтатилади. Бунда Тутинган бола учун кийим-бош ва пойабзал сотиб олишга ажратилган маблағлар ҳисобидан харид қилинган ашёлар Тутинган боланинг ўзида қолдирилади.

20. Мазкур Битим унинг 15-банди иккинчи ва учинчи хатбошиларида назарда тутилган асосларга кўра бекор қилинган ҳолларда Васийлик ва ҳомийлик органи Тутинган боланинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда уни жойлаштириш чораларини кўради.

6-боб. Низоларни ҳал қилиш

21. Тутинган ота-она Васийлик ва ҳомийлик органининг мазкур Битим-ни тузиш, ижро этиш, ўзгартириш ва бекор қилиш бўйича хатти-ҳаракатла-ри (қарорлари) устидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда юқори турувчи органга ёки судга шикоят қилишга ҳақли.

22. Васийлик ва ҳомийлик органи Тутинган боланинг ҳуқуқлари, эркин-ликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш масалалари юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ариза билан судга мурожаат қилишга ҳақли.

7-боб. Яқуний қоидалар

23. Мазкур Битим имзоланган кундан бошлаб кучга киради ва Тутинган бола ўн саккиз ёшга тўлгунига қадар амал қилади.

24. Мазкур Битимга қонун ҳужжатларига ўзгартириш киритилиши му-носабати билан ва/ёки Томонларнинг келишувига мувофиқ ёзма шаклда ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши мумкин. Битимнинг қонун ҳужжат-лари асосида белгиланган шартлари ўзгартирилиши мумкин эмас.

25. Мазкур Битимда кўрсатилган мажбуриятларни бажармаганлиги учун Томонлар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўлади.

26. Мазкур Битим икки нусхада тузилди, Васийлик ва ҳомийлик органи ҳамда Тутинган ота-оналарда бир нусхадан сақланади.

**8-боб. Томонларнинг юридик манзиллари ва бошқа
реквизитлари**

Тутинган ота-оналар	Васийлик ва ҳомийлик органи
Яшаш манзили: _____	Юридик манзили: _____
_____	_____
Паспорт маълумотлари: _____	Банк реквизитлари: _____
_____	_____
_____	МФО: _____
_____	СТИР: _____
_____	_____
(Ф.И.О.)	(раҳбарнинг Ф.И.О.)
_____	_____
(имзо)	(имзо, муҳр)